

Resûl-i Ekrem (aleyhi ekmelü't-tehâyâ), ashab-ı kirama: *"Allah'ın, hatalarınızı silip temizlemeye ve sizi derece derece yükseltmeye vesile kıldığı şeyleri söyleyeyim mi?"* dedikten sonra şunları saymıştır: *"(Şartların alabildiğine ağırlaştığı ve) abdestin zorlaştığı durumlarda, zahmetine rağmen eksiksiz abdest almak, arası çok olsa da mescitle ev arasında gidip gelmek ve bir namazın ardından bir sonraki namazı beklemeye koyulmak."* Peygamber Efendimiz, sonra da şu ilavede bulunmuştur: *"İşte sınır boylarında nöbet tutma seviyesinde kendini Hak'la irtibatlandırma (ribat) budur."*¹

Allah Resûlü (sallallâhu aleyhi ve sellem), bu hadis-i şerifte abdest almayı *"isbâğ"* kelimesiyle ifade etmiştir ki bu kelime, abdestin gereklerini eksiksiz yerine getirmek, ağza ve burna dolu dolu su vermek, elleri, kolları, yüzü ve ayakları iyice yıkamak demektir. Hadiste kullanılan diğer bir ifade de *"ale'l-mekârih"* sözüdür. Bu da, bütün zorluklarına rağmen, soğuk-sıcak demeden suyun başına koşup tastamam abdest alma mânâsını ihtiva etmektedir.

Şartlar ne olursa olsun abdest alma meselesi ve arz ettiğim bu nebevî söz bana hep Erzurum'un kışında, her yanı donmuş şadırvanın başında, buz tutmuş kurnalardan akan buz gibi suyla abdest alan insanları hatırlatır. O namaz yolcularının, insanın içine işleyen uhrevî hâlleri bugünkü gibi gözümün önüne gelir. Her tavır ve davranışlarından Cenâb-ı Hak'a tam inanmışlık dökülen bu samimi kulların iç çekişlerinin su çağılıtlarına karışıp Allah'a yükselişi hatıralarımda hâlâ canlıdır. Onlar başka uhrevî bir edayla kollarını sıvayıp, paçalarını katlar ve muslukların başına geçerler. O esnada hava o kadar soğuktur ki parmaklarına değen su dirseklerine gelene kadar neredeyse buz kesilir. Dışarının soğuğu suyun sertliğiyle birleşince, daha ellerini yıkarken bütün hücreleri tir tir titrer. Hele o titremeye bir de iç titreme inzımmam edince semaya doğru bir ses yükselir: *اللَّهُمَّ اَعْطِنِي* *"Allahım! Hayatımın hesabını soracağın gün muhasebemi kolaylaştır ve amel defterimi, salih kullarına yapacağın gibi sağ tarafımdan ver!"*

Evet, mü'minler her şeyle imtihan oldukları gibi böyle zorluklarla da imtihan olduklarının farkındadırlar. Kulluk karnelerindeki bir kısım boşlukları o konsantrasyon cehdiyle ve tamamıyla O'na yönelme gayretiyle dolduracaklarına inançları tamdır. İşte bu iman ve inançla abdeste de bambaşka bir kıymet verir ve onu yedi hatta yetmiş veren bir tohum gibi değerlendirirler. Amel defterlerine bir abdest yazdırırlar ama kat kat fazlasıyla mükâfat görecekleri ümidini taşırlar. Neden olmasın ki, *يَشَاءُ مَنْ يُؤْتِيهِ اللَّهُ فِضْلًا ذَلِكَ* *"Bu, Allah'ın bir lütfudur, onu dilediğine ihsan eder."*²

Nitekim Allah Resûlü (sallallâhu aleyhi ve sellem), *قَالَ: أَشْهَدُ: مَنْ تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الْوُضُوءَ، ثُمَّ رَفَعَ نَظْرَهُ إِلَى السَّمَاءِ، فَقَالَ: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، فَتَحَّتْ لَهُ ثَمَانِيَةُ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ، يَدْخُلُ مِنْ أَيِّهَا شَاءَ* *"Âdâb ve erkânına uymak suretiyle abdest alıp semaya el açıp, 'Şehadet ederim ki Allah'tan başka Maksud-u bi'l-Hak, Maksud-u bi'l-İstihkak yoktur, O tektir, eşi-ortağı yoktur. Yine şehadet ederim ki Hz. Muhammed Aleyhissalâtü vesselâm O'nun kulu ve peygamberidir.' diyen bir kul için Cennet'in sekiz kapısı birden açılır da dilediğinden içeri girer."*³ buyurmuştur. Belki böyle büyük bir mükâfatı, abdest alan herkesin elde etmesi pratik itibarıyla söz konusu değildir. Çünkü her mü'minin, namaz yolunda aynı derin mülâhazalarla dolması ve abdesti kendi enginliğiyle duyması mümkün olmayabilir. Fakat abdest sayesinde böyle bir mükâfata nail olmak potansiyel olarak hemen herkes için mevzubahistir ve kendilerine Cennet'in bütün kapıları açılacak olan bu tali'lilerin abdestin hakkını veren kimseler arasından seçileceği muhakkaktır.

Baştan bu yana arz etmeye çalıştığım hususlardan dolayıdır ki Resûl-i Ekrem (sallallâhu aleyhi ve sellem), her vakit namaz için ayrı ayrı abdest almıştır. Hatta Mekke fethine kadar neredeyse bir abdestle iki vakit namaz kılmamıştır. Sahabe efendilerimiz de kıyamet gününde ak alınlı, aydın bakışlı, eli-yüzü tertemiz ve vicdanı göktekilerin iç âlemleri kadar nezih olmanın yolunun namaz ve namaz öncesi amellerden geçtiğine inanmış ve hep bu inanç üzere yaşamışlardır. Mesela Ebû

Hüreyre (radıyâllahu anh), abdest alırken ellerini neredeyse omuzlarına kadar, ayaklarını da dizlerine kadar yıkamayı alışkanlık hâline getirmişti. Kendisine bunun sebebi sorulunca da, “Ben Rasûlullah’ın, *الْوُضُوءُ أَثَارُ مَنْ مُحَجَّلِينَ غُرًّا الْقِيَامَةِ يَوْمَ يُدْعَوْنَ أُمَّتِي إِنَّ*” *‘Ümmetim kıyamet günü çağrıldıkları vakit, âzâlarındaki abdest izinden dolayı nur gibi parlar hâlde gelirler.’* dediğini duydum. Öyleyse kimin imkânı varsa nurunu artırsın.”⁴ cevabını vermiştir. Diğer bir rivayette ise Peygamber Efendimiz şöyle buyurur: *الْوُضُوءُ يَبْلُغُ حَيْثُ، الْمُؤْمِنُ مِنَ الْجَلِيَّةِ تَبْلُغُ* “Mü’minin zineti, abdest suyunun ulaştığı yere kadar ulaşır.”⁵

Secde ve abdest uzuvlarındaki emarelerle öndekilerden de önde olma ve ötede Peygamber Efendimiz tarafından tanınma meselesi bir başka hadis-i şerifte şöyle bir müjdeyle anlatılmaktadır:

Allah Resûlü (sallallâhu aleyhi ve sellem) bir gün, Bakî kabristanına gidip orada medfun bulunan kutlu insanları ziyaret etmiş ve, “Selâm size ey mü’minler diyarının sakinleri! İnşâallah bir gün biz de size katılacağız.” buyurmuştu. Daha sonra da “Kardeşlerimi görmeyi çok arzu ederdim.” demişti. Bunun üzerine ashab-ı kiram, “Ya Rasûlallah, bizler Senin kardeşlerin değil miyiz?” diye sorunca, Resûl-i Ekrem Efendimiz, “Siz benim ashabımsınız; kardeşlerim henüz gelmediler; onlar sonra gelecekler.” cevabını vermişti. Bunun üzerine sahabe efendilerimiz “Ümmetinden henüz gelmeyenleri ötede nasıl tanıyacaksın ya Resûlallah?” dediklerinde, o Şefkat Peygamberi şunları söylemişti: “Düşünsenize, bir adamın alnı ak ve ayağı sekili atları olsa ve onlar yağız ve doru atların arasında bulunsaydı, o adam kendi atlarını tanıyamaz mı? İşte benim kardeşlerim abdestten dolayı yüzleri nurlu, el ve ayakları parlak olarak gelecekler. Ben havzımın başında onları bekleyeceğim...”⁶ buyurmuştu.

İşte abdest hem bu dünya hem de ötelere hesabına çok büyük mükâfatlar vaat etmektedir. Fakat onun vaat ettiklerine ulaşmak için aşılması gerekli olan bir sarp yokuş vardır. O yokuşun geçilmesi ise insanın iradesine bağlanmıştır. Demek ki bu mevzuda kullara düşen vazife, ibadet konsantrasyonunu yakalama adına iradî bir cehd ve gayret göstermektir. Başlangıç itibarıyla zor ve ağır gelmesine ve bazen şartların çok elverişsiz bir hâl almasına rağmen dişinizi sıkıp sabretmeniz sayesinde zamanla abdestten öyle bir lezzet alırsınız ki artık onu gözünüzün nuru sayar ve hiçbir şeye değişmezsiniz. “Bismillah” deyip yola çıktıktan ve sabırla o sarp yokuşu aştıktan sonra onun öyle bir tadı, öyle bir lezzeti ve öyle bir şivesi ile karşı karşıya gelirsiniz ki abdest ve namaz arası bu mekik dokumalarınızın hiç bitmemesini dilersiniz.

1. Müslim, *tahâret* 41; Tirmizî, *tahâret* 39.
2. Hadîd sûresi, 57/21.
3. Ahmed İbn Hanbel, el-Müsneid 1/19, 4/150.
4. Buhârî, *vudû’* 3; Müslim, *tahâret* 34-37.
5. Buhârî, *libâs* 90; Müslim, *tahâret* 40.
6. Müslim, *tahâret* 39; Nesâî, *tahâret* 110; İbn Mâce, *zühd* 36.